

บทบาทและหน้าที่ของหัวหน้าแผนกการศึกษาเทศบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นางสาวแสงจันทร์ พิทักษ์นคร

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
006257
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2519

FUNCTIONS OF THE CHIEF OF MUNICIPAL OF EDUCATIONAL SECTIONS
IN THE NORTHEASTERN REGION

Miss Sangjan Pitagnakorn

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement

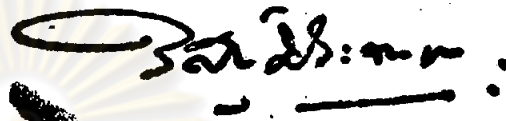
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

1976

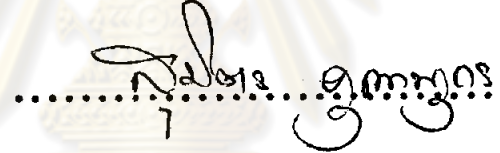
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
ของตารศึกษาหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

คณบดี บัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

 ประธานกรรมการ

 กรรมการ

 กรรมการ

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย

ดร. พิชัย บุรณะสมบัติ

ศูนย์วิทยุโทรพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์   บทบาทและหน้าที่ของหัวหน้าแผนกการศึกษา เทศบาลในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ

ชื่อ   นางสาวแสงจันทร์   หิทัษัณกร

แผนกวิชา   บริหารการศึกษา

ปีการศึกษา   2518

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทและ หน้าที่ของหัวหน้าแผนกการศึกษา ในการบริหารงานการศึกษา
2. เพื่อสำรวจความเข้าใจของหัวหน้าแผนกการศึกษาในกระบวนการบริหารการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 3 กลุ่ม ได้แก่ ปลัดเทศบาล หัวหน้าแผนกการศึกษา และครูใหญ่โรงเรียนเทศบาล จากเทศบาลเมืองและเทศบาลตำบลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 21 เทศบาล รวมประชากรทั้ง 3 กลุ่ม เป็นจำนวน 63 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถามความคิดเห็น ต่อการบริหารงานของหัวหน้าแผนกการศึกษาเทศบาล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามลักษณะกระบวนการบริหาร 7 ประการ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การจัดบุคคลเข้าทำงาน การอำนวยการ การประสานงาน การรายงาน

การจัดทำงบประมาณ (POSDCoRB)

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีหาค่าร้อยละ จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม และนำความ
เห็นของคณ 3 กลุ่ม มาเปรียบเทียบแต่ละกระบวนการใน POSDCoRB และหา
ค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจาย

สรุปผลการวิจัย

1. บทบาทและหน้าที่ของหัวหน้าแผนกการศึกษาเทศบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ตามกระบวนการบริหาร 7 ประการ (POSDCoRB) ปรากฏว่า ส่วน
มากยังทำหน้าที่บริหารการศึกษาไม่อยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ เนื่องจากหัวหน้าแผนก
การศึกษาส่วนมากมีวิทยุติและอายุราชการสูง และจากการวิจัยลักษณะผู้นำแบบประชาธิปไตย
ของหัวหน้าแผนกการศึกษาปรากฏว่า ยังมีลักษณะผู้นำแบบนี้ไม่อยู่ในเกณฑ์ ดังนั้นควรจะหา
วิธีการที่จะให้ความรู้และอบรมเรื่องหลักการบริหารงาน เพื่อให้หัวหน้าแผนกการศึกษาได้แก้ไข
ปรับปรุงการทำงานของตนให้ถูกต้องตามหลักการ และให้มีการทำงานที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ผลจากการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นโดยชัดเจนว่า หัวหน้าแผนกการศึกษาเทศบาล
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออาศัยการทำงานโดยประสบการณ์ ที่เคยเป็นครูและครูใหญ่มาบริหาร
งานในหน้าที่หัวหน้าแผนกการศึกษามากกว่าที่จะศึกษาหลักการบริหารงานและเข้าอบรมเกี่ยวกับ
หน้าที่ผู้บริหารการศึกษาของเทศบาล เพราะมีความเข้าใจถึงกระบวนการบริหารงานการศึกษา
น้อยไป และมีลักษณะผู้นำตามแบบประชาธิปไตยไม่เพียงพอ

3. ในการที่จะแต่งตั้งผู้ที่จะดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกการศึกษา ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้อง
ควรคำนึงถึงหลักเกณฑ์และหลักการในการกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะเข้ามาสู่ตำแหน่งให้ชัดเจน
และควรเน้นถึงเรื่องความรู้ ความสามารถในการบริหารงานและควรจะเป็นผู้ที่เคยมีประสบการณ์หรือ
อบรมเกี่ยวกับการบริหาร นอกจากนั้นแล้วผู้ที่จะดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกการศึกษาควรจะมี
ลักษณะเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย

Thesis Title : Functions of The Chief of Municipal Educational Sections in The Northeastern Region of Thailand

Name : Miss Sangjan Pitagnakorn

Department : Educational Administration

Academic Year : 1975

ABSTRACT

Objectives of The Study

1. To study the functions of the Chief of Municipal Educational Sections in the area of educational administration.
2. To survey the understanding of the Chief of Municipal Educational Sections in the area of administrative duties.

Methodology

There were three groups of population used namely Palad Teasaban, Chief of Municipal Educational Sections and Principals from every city and district municipal in the Northeastern of

Thailand, totalling to twenty-one municipalities.. Therefore, the total population for the three groups amounted to sixty-three persons. The instrument used in the research were questionnaires which was designed to solicit opinions regarding the administrative functions of the Chief of Municipal Educational Sections in the Northeastern Region of Thailand in accordance with the seven administrative process namely: planning, organizing, staffing, directing, co-ordinating, reporting, and budgeting (POSDCoRB).

The analysis of the data was done by calculating the percentage of those who answered the questionnaire, then take the opinions of the three groups and make comparisons in each area of administrative process (POSDCoRB) than find the coefficient of variation.

Findings of the Study

1 Regarding the functions of the Chief of Municipal Educational Sections in the Northeastern Region of Thailand in the seven area of administrative process (POSDCoRB), it appeared that they perform their duties unsatisfactorily. This may be because those who were Chief of Municipal Educational sections were mostly men between the age of fifty to sixty. Regarding the area of democratic leadership type, it appeared that the Chief of Municipal Educational Sections were not democratic leaders. Therefore there should be ways of instilling

knowledge or training programs in the area of administration, so that the Chief of Municipal Educational Sections will have the opportunity in correcting their work habits in accordance with administrative principles, which may result in greater work efficiency.

2. The result of this research clearly shows that the Chief of Municipal Educational Sections in the Northeastern Region of Thailand performed their duties by utilizing their experiences as teachers and principals in the performance of their duties, rather than applying administrative principles gained from attending training sessions and seminars in the area of administration. This may be because they lack understanding in the area of educational administration and at the same time possessed inadequate traits as democratic leader.

3. Regarding the procedure in appointing future Chief of Municipal Educational Sections, there should be guide lines and principles established to make requirements for the position. Furthermore, an emphasis should be made on the ability to apply knowledge in the area of administration, and the candidate should have been exposed to formal education or training in the field of administration. Finally the candidate should possess the characteristics of a democratic leader.

กิติกรรมประกาศ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถดำเนินงานไปได้ด้วยความเรียบร้อยและประสบความสำเร็จด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาจาก คร.พิชัย บุรณะสมบัติ อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ควบคุมการวิจัย ซึ่งสนใจและเอาใจใส่ให้คำปรึกษาและแนะนำข้อบกพร่องต่าง ๆ แก่ ผู้วิจัยตลอดมา

อาจารย์ทุกท่านในแผนกวิชาบริหารการศึกษาที่กรุณาให้คำปรึกษา และแนะนำในการวิจัยครั้งนี้

ปลัดเทศบาล หัวหน้าแผนกการศึกษา และ ครูใหญ่ทุกท่านของ เทศบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและให้การสัมภาษณ์ด้วยดี

นอกจากนี้ คุณพ่อและคุณแม่ที่ได้สนับสนุนเรื่องการศึกษาตลอดมา และเป็นผู้ให้ทุนในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้

ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาที่ได้รับจากทุกท่านที่กล่าวมาข้างต้น จึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

แสงจันทร์ พิทักษ์นคร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ฅ
รายการตารางประกอบ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	11
ความมุ่งหมายของการวิจัย	9
ขอบเขตของการวิจัย	9
ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	9
คำจำกัดความ	10
วิธีดำเนินการวิจัยหรือแผนการวิจัย	11
ลำดับขั้นการ เสนอข้อมูล	12
2 เอกสารอ้างอิงและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
หัวหน้าแผนกการศึกษากับการ เป็นผู้นำและผู้บริหารการศึกษา	13
หัวหน้าแผนกการศึกษากับงานบริหารการศึกษา	17
หัวหน้าแผนกการศึกษากับกระบวนการบริหารการศึกษา	18
- การวางแผน	19
- การจัดองค์การ	23
- การจัดบุคคลเข้าทำงาน	26

	- การอำนวยความสะดวก	29
	- การประสานงาน	30
	- การรายงาน	32
	- การจัดทำงานประมาณ	34
	สรุป	37
3	วิธีดำเนินการวิจัยและรวบรวมข้อมูล	38
	วัตถุประสงค์	38
	ประชากร	38
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	39
	การสร้างแบบสอบถาม	40
	การทดลองแบบสอบถาม	41
	วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	41
	การวิเคราะห์ข้อมูล	42
4	การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล	43
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัว	44
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	45
	- การวางแผน	45
	- การจัดองค์การ	49
	- การจัดบุคคลเข้าทำงาน	52
	- การอำนวยความสะดวก	58
	- การประสานงาน	61
	- การรายงาน	65

บทที่	หน้า
- การจัดทำงบประมาณ	69
สรุป	74
5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ	76
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	76
วิธีดำเนินการวิจัย	76
สรุปผลการวิจัย	77
อภิปรายและข้อเสนอแนะ	80
ข้อเสนอแนะการวิจัยในอนาคต	89
บรรณานุกรม	85
ภาคผนวก	89
ประวัติการศึกษา	100

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	ความคิดเห็นต่อการบริหารงานของหัวหน้าแผนกการศึกษา ในเรื่องการวางแผน	46
2	ความคิดเห็นต่อการบริหารงานของหัวหน้าแผนกการศึกษา ในเรื่องการจัดองค์การ	50
3	ความคิดเห็นต่อการบริหารงานของหัวหน้าแผนกการศึกษา ในเรื่องการจัดบุคคลเข้าทำงาน	53
4	ความคิดเห็นต่อการบริหารงานของหัวหน้าแผนกการศึกษา ในเรื่องการอำนวยการ	59
5	ความคิดเห็นต่อการบริหารงานของหัวหน้าแผนกการศึกษา ในเรื่องการประสานงาน	62
6	ความคิดเห็นต่อการบริหารงานของหัวหน้าแผนกการศึกษา ในเรื่องการรายงาน	66
7	ความคิดเห็นต่อการบริหารงานของหัวหน้าแผนกการศึกษา ในเรื่องการทำงานประมาณ	70